

UDK 582.394.742 (497.1)

BUDISLAV TATIĆ, MILORAD M. JANKOVIĆ i RADOJE BOGOJEVIĆ

NOVO NALAZIŠTE PAPTATI *ASPLENIMUM ADULTERINUM* MILDE NA KODŽA BALKANU

Institut za botaniku i botanička bašta,
Prirodno-matematički fakultet, Beograd

Tatić, B., Janković, M. M. and Bogojević, R. (1986): *A new locality of the fern *Asplenium adulterinum* Milde on the Kodža Balkan*. — Glasnik Instituta za botaniku i botaničke bašte Univerzieteta u Beogradu, Tom XX, 71–74.

A new locality of the species *Asplenium adulterinum* Milde has been found on the mountain Kodža Balkan in southern part of Serbia.

Key words: *Asplenium adulterinum* Milde, new locality, Serbia, distribution, serpentinized ground.

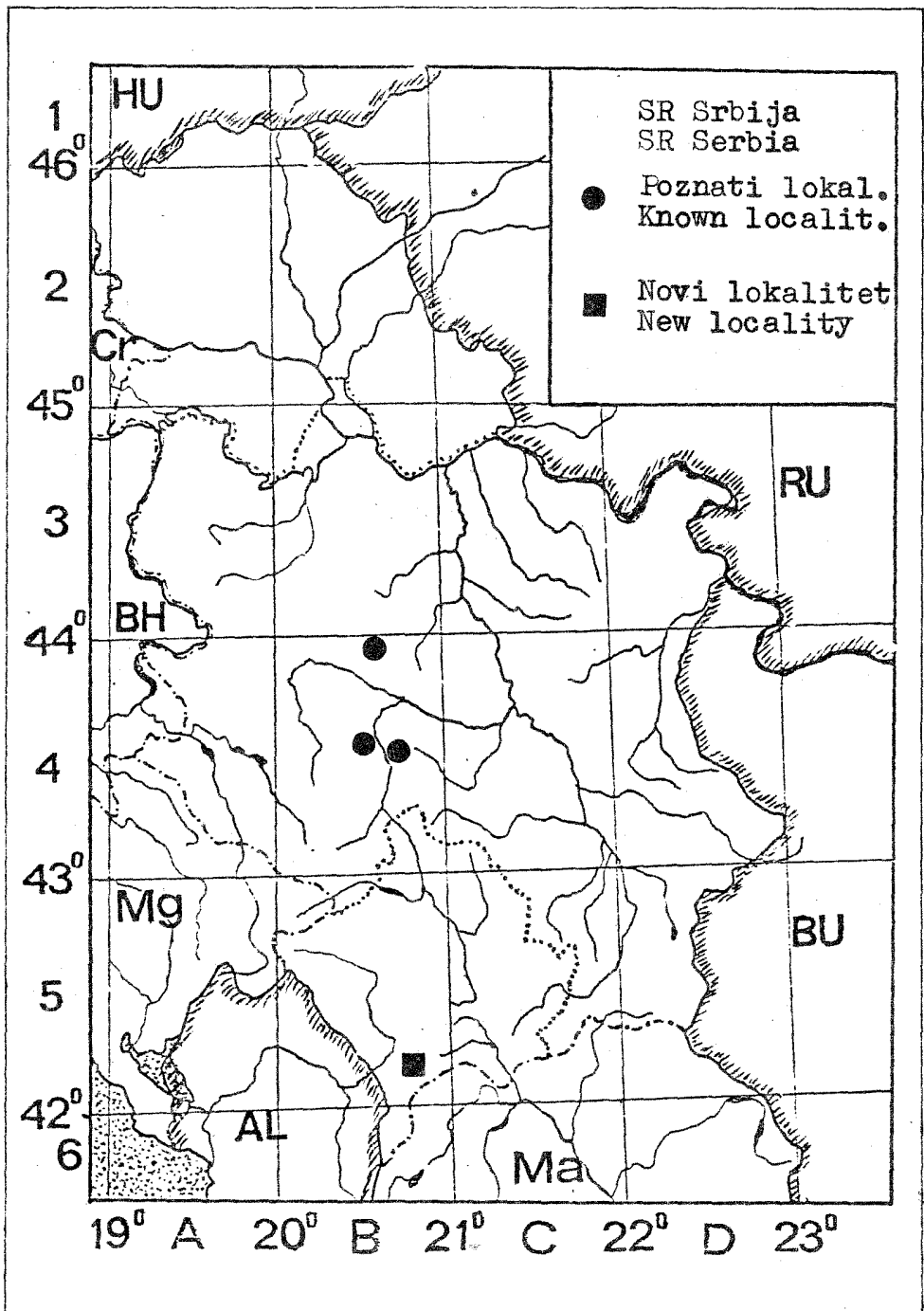
Ključne reči: *Asplenium adulterinum* Milde, novo nalazište, Srbija, rasprostranjenje, serpentinско tlo.

Prvi pregled roda *Asplenium* u sistematskom pogledu sačinio je L. Heufler (1856). U obilju materijala on je u herbarijumu konstatovao primerak koji je imao sličnost sa vrstom *Asplenium trichomanes*, ali je ispoljavao i neke karakteristike vrste *A. viride*. Heufler je ovu biljku označi kao *Asplenium viride fallax*, smatrajući je bastardom između dveju navedenih vrsta.

Ovu biljku je kasnije J. Milde opisao prvi put za nauku pod nazivom *Asplenium adulterinum*, i za nju je dao potpunu dijagnozu u svome delu „*Filices Europae et Atlantidis*” (1867). Kasnije, nju je unekoliko i dopunio.

Posle navedenih istraživanja, vrsta *Asplenium adulterinum* Milde stekla je status dobre vrste u grupi paprati. Kao dobra vrsta figurira u radovima Bergdolt-a (1935), Hayek-a (1931), Lammerrayr-a (1926), Malý-a (1928) i drugih. Bergdolt je obradio klasu *Pteridophyta* u Hegi-voj flori i dao kartu rasprostranjenja vrste *Asplenium adulterinum* Milde. Kako se iz karte, a i iz teksta, vidi on za centar areala u to vreme navodi sledeća nalazišta: Austriju, južne delove Nemačke i Češku, a sa manjim lokalitetima na teritorijama Mađarske, Francuske, Švedske, Norveške, Finske.

Iz rezultata navedenih istraživanja, a naročito iz kasnijih, prevladalo je shvatanje da je ova vrsta paprati vezana za serpentinску podlogu.

J. Pančić (1859) je vršio ispitivanja na serpentiniima Srbije i nije konstatovao prisustvo vrste *Asplenium adulterinum*. Ove vrste nema ni u njegovom kasnijem delu Flora Kneževine Srbije (1874).

Od stranih naučnika najviše je na serpentinskoj flori radio F. Novak (1926), ali ni ovaj istraživač nije konstatovao prisustvo ove serpentinske vrste na teritoriji Srbije.

Za floru susedne teritorije Bosne i Hercegovine Malý je konstatovao vrstu *Asplenium adulterinum* Milde u dolini reke Tribije (1928), i to i ovde na serpentinskoj podlozi.

Na teritoriji Srbije ovu vrstu paprati prvi je konstatovao B. Tatić (1958) na dva lokaliteta Studene planine kod Krajeva i priložio tabelu sa naznačenim lokalitetima. Pored toga, u radu je priložena i fotografija busena ove paprati.

Tatić (1973) je ovu vrstu paprati našao i u Brđanskoj klisuri. Pokazalo se da su busenovi na ovom lokalitetu brojniji i krupniji od onih sa Studene planine. Nešto kasnije je konstatovano prisustvo vrste i u Ibarskoj klisuri, pri čemu se potvrdilo gledanje da je zastupljena na serpentinskim staništima i da se može smatrati vrstom vezanom za serpentinsku podlogu.

Dve ekipe Instituta za botaniku i botaničke bašte Univerziteta u Beogradu su istovremeno boravile na istraživanjima na planinama Kodža Balkan, Malo Borče i Ostrovica, u blizini Prizrena. Jednu su sačinjavali Janković M. i Bogojević R. sa ostalim članovima, a drugu Blečić V. i Tatić B., sa članovima. Obe ekipe su skupile herbarski materijal. Pregledavanjem istog konstatovana je vrsta *Asplenium adulterinum*, nađena na stenovitim obroncima Kodža Balkana u sastojini mešovitih četinarskih i lišćarskih vrsta. Lokalitet je na južnoj ekpoziciji na nadmorskoj visini oko 900 metara. Primerci sa ovog lokaliteta su najkrupniji u odnosu na primerke sakupljane na teritoriji Srbije.

Na osnovu dosadašnjih istraživanja može se konstatovati da je na teritoriji Srbije vrsta paprati *Asplenium adulterinum* Milde nalazena isključivo na serpentinskoj podlozi. Lokalitet na Kodža Balkanu pripada teritoriji SAP Kosova, te je istovremeno ovo i prvo registrovanje vrste na teritoriji iste. Na priloženoj karti SR Srbije označena je i teritorija Kosova kao pokrajine, a crnim kvadratom lokalitet na Kodža Balkanu. Na karti su crnim kružićima označeni lokaliteti na teritoriji uže Srbije.

LITERATURA

- Bergdolt, E. (1935): *Pteridophyta*. — (In Hegi: Illustrierte Flora von Mittel-Europa).
- Hayek, A. (1933): *Prodrromus Florae peninsulae Balcanicae*. — Berlin-Dahlem.
- Heuffler, L. (1856): *Asplenii Species Europaeae*. — Verhandlungen der zoologisch-botanischen Vereins, Wien, Bd. VI.
- Lammermayr, L. (1926): *Materialen zur Systematik und Ökologie der Serpentinflora*. — Sitzungsber. Akad. Wiss. Wien, Math. nat. Kl. Abt., I, Bd. 135.
- Malý, K. (1928): Priložj za floru Bosne i Hercegovine. — Glasnik zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini, XL, Sarajevo.
- Milde, J. (1867): *Filices Europae et Atlantidis*. . . Lipsia.
- Novak, F. (1926): *Ad florae Serbiae cognitionem aditamentum primum*. — Preslia, IV, Praha.
- Pančić, J. (1859): *Die Flora der Serpentinberge in Mittel-Serbien*. — Verhand. der zoolog. bot. Ges. Wien.
- Pančić, J. (1874): *Flora Kneževine Srbije*. — Beograd.
- Tatić, B. (1958): *Asplenium adulterinum* Milde, nova vrsta za floru Srbije. — Glasnik prirodnačkog muzeja, ser. B, knjiga 12, Beograd.
- Tatić, B. (1973): Još jedno nalazište serpentinske vrste paprati *Asplenium adulterinum* Milde u Srbiji. — Bilten Inst. za bot. i botaničke bašte, Tom VIII, Beograd.
- Vukićević, E. (1970): *Flora SR Srbije*, Tom I. — Beograd.

S u m m a r y

BUDISLAV TATIĆ, MILORAD M. JANKOVIĆ and RADOJE BOGOJEVIĆ

**A NEW LOCALITY OF THE FERN *ASPENIUM ADULTERINUM*
MILDE ON THE KODŽA BALKAN MOUNTAIN**

Institute of Botany and Botanical garden, Faculty of Science, Beograd

A new locality of fern species *Asplenium adulterinum* Milde has been found on the Kodža Balkan mountain near of town Prizren. This locality belongs to SAP Kosovo, and represents first founding on it. The exemplars are more bigger in comparison with exemplars from localities in SR Serbia.

The locality on Kodža Balkan mountain is presented on map at the form of quadar, and localities known for Serbia with circles.